

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/104918>

Please be advised that this information was generated on 2019-06-27 and may be subject to change.

26. Spelling

A. Neijt

1. Standaardwerken

De *Woordenlijst* (1995), in de wandelgangen naar de kleur van de kaft het ‘Groene Boekje’ genoemd, is het standaardwerk van de Nederlandse spelling. De lijst is de opvolger van de woordenlijsten van 1866 en 1954, die door de regeringen van België en Nederland voorheen als officiële spellingrichtlijnen voor het gehele Nederlandstalige gebied zijn aanvaard. De oorspronkelijke lijst van 1866 was door De Vries en Te Winkel opgesteld ten dienste van de ontwikkeling van het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (*WNT*); de besluiten tot spellingwijziging in 1946/1947 en 1994 maakten de twee nieuwe edities nodig.

Als voorwerk voor de *Woordenlijst* (1866) heeft Te Winkel het *Ontwerp der spelling* gepubliceerd (1863), in latere drukken *De grondbeginselen der Nederlandsche spelling* (1865) genoemd. Deze werken bevatten een uitgebreide, maar lang niet volledige verantwoording van de spelling. De regels voor de verdubbeling en verenkeling van klinkers en medeklinkers bijvoorbeeld volgen uit geen enkel grondbeginsel, terwijl verdubbelen en verenkenen een belangrijke rol spelen in de Nederlandse spelling, vergelijk *auto-autootje*, *boom-bomen*, *som-sommen* en *verst* uit *vers* plus *-st*. Het *Ontwerp der spelling* is niet alleen onvolledig, maar ook verouderd, en dat geldt niet alleen voor uiterlijkheden zoals het taalgebruik, de indeling in paragrafen, de typografie en de vergeelde bladzijden (recente herdrukken ontbreken), maar ook geldt dat voor de verantwoording van de spelling. Het gevolg van de twee spellingwijzigingen is namelijk een licht gewijzigde balans tussen de verschillende grondbeginselen, zodanig dat het grondbeginsel van de etymologie (“afleiding” in Te Winkels formulering) op dit moment een nog minder grote invloed heeft dan in 1866. Denk aan het weglaten van de *h* in *ph* en *rh*, de nieuwe regels voor *i* en de verenkeling van *n* in woorden zoals *stationair*. Dit zijn ingrepen in 1954 die de Nederlandse spelling minder afhankelijk maken van de spelling van de taal van herkomst. Deze tendens is in 1995 voortgezet in de beregeling van de diakritische tekens. Een ander soort wijziging van 1995 is dat bepaalde spelvormen zijn aangepast omdat ze als

“uitzondering in een reeks” beschouwd worden (*Woordenlijst* 1995: 44). Deze overweging kan, waar het gaat om morfemen, teruggevoerd worden tot het gelijkvormigheidsbeginsel van 1863, maar omdat het ook wordt toegepast op letterreeksen die niet samen een morfeem aanduiden, lijkt hier toch een nieuw, grafotactisch beginsel te zijn geïntroduceerd, dat in een theoretische onderbouwing zoals het *Ontwerp der spelling* nader toegelicht zou moeten worden. Overigens is de reikwijdte van dat mogelijk nieuwe grondbeginsel heel gering geweest: slechts de wijziging van een tiental woorden is erop terug te voeren.

Bij gebrek aan nieuwe versies van het *Ontwerp* ligt aan de huidige spelling in feite slechts de summier leidraad ten grondslag die in de *Woordenlijst* is opgenomen. De gebruiker moet dus raden naar de overwegingen die aan de keuze van een bepaalde spellingvorm ten grondslag hebben gelegen. De leidraad van de *Woordenlijst* bevat weliswaar ook onderdelen van de spelling die niet onder de wettelijke regeling vallen, zoals het gebruik van hoofdletters, maar is zeker geen volledig overzicht van wat de gangbare spellinggewoonten zijn. Aanwijzingen voor het gebruik van leestekens ontbreken bijvoorbeeld. Sommige vormen die in de lijst zijn opgenomen, zijn strijdig met de omschrijving van de regels in de inleiding bij de *Woordenlijst*, de leidraad. Dit laatste is mogelijk het gevolg van een gebrekkige formulering van de wijzigingsvoorstellen en van haastwerk. Zie De Schutter (1996), die de leidraad van commentaar voorziet, en Vermeer en Coenders (1996), die de *Woordenlijst* vanuit lexicografisch standpunt bespreken.

2. Leerboeken en inleidingen

Gemakkelijker toegankelijk en vollediger dan de *Woordenlijst* zijn *De nieuwe spellinggids* (1997) en de *Spellingwijzer* (1998). Beide gidsen beogen innerlijke tegenstrijdigheden te vermijden, en wijken derhalve op enkele punten af van de *Woordenlijst* (1995). De afwijkende spelvormen zijn overigens in beide gidsen als zodanig gemarkeerd.

Het meest volledige leerboek is De Schryver (1996). Dit boek behandelt vrijwel alle denkbare invalshoeken, en kan in dat opzicht als opvolger beschouwd worden van Booij e.a. (1979). Het boek van De Schryver biedt ook een training in spelvaardigheid. In handboeken voor schrijvers is meestal eveneens een gedeelte met uitleg van de spellingregels opgenomen. Zie bijvoorbeeld Klein en Visscher (1996), Renkema (1996) en Smedts en Van Belle (1997). Volledig aan de spelling gewijd is Smeyers, Spillebeen en Cockx (1996). Gidsen voor het gebruik van de leestekens zijn Kruijssen (1990) en Van der Horst (1997). Enkele hoofdstukken waarin de theoretische achtergronden van het Nederlandse schriftstelsel en de relatie met de fonologie worden besproken, staan in Neijt (1991). De brochure van Cohen en Kraak (1972) belicht het probleem van spellingwijzigingen het meest volledig.

3. Tijdschriften

Er is slechts een enkel tijdschrift voor de spelling van het Nederlands: *VWS-nieuws*, het orgaan van de *Vereniging voor Wetenschappelijke Spelling*. Deze vereniging bepleit tolerantie in het spellingdebat en streeft een fundamentele verbetering van de spelling na, vorm gegeven in het voorstel *Goet gespelt* (Berits, Slooten en Van der Weijden, 1995). Het tijdschrift wordt onder de leden van de vereniging verspreid, en is slechts in enkele bibliotheken aanwezig. Informatie verkrijgbaar bij Secretariaat VWS, Kasteellaan 17, NL-1829 BE Oudorp, tel. 072-5125954.

De populaire tijdschriften *Onze taal* en *Nederlands van nu* besteden regelmatig aandacht aan onderwerpen die met de spelling van het Nederlands verband houden. De wetenschappelijke tijdschriften publiceren er slechts incidenteel over. Zie bijvoorbeeld *Spektator* 23-4 (1994) en *Spiegelhistoriael* 38 (1998). Veel publicaties over de Nederlandse spelling zijn verzameld in bundels: Feitsma (1978), Assink en Verhoeven (1985), Bennis, Neijt en Van Santen (1991).

4. Monografieën, proefschriften en discussiepunten

Hét discussiepoint op het terrein van de orthografie is voor de leek: wel of niet wijzigen. Overzichten van standpunten zijn te vinden in Geerts, Van den Broeck en Verdoodt (1977) en Verhoeven (1985a). De mening van het publiek en van professionele taalgebruikers is onderzocht in Heyne en Hofmans (1988). Er zijn voorstellen tot wijziging geformuleerd door commissies die door de Belgische en Nederlandse overheden zijn ingesteld: de commissie-Pée-Wesselings (zie *Rapport 1967* en *Eindvoorstellen 1969*), de Werkgroep ad hoc Spelling (zie *Rapport 1988*) en de commissie-Geerts (zie *Rapport 1994* en Neijt, Roggema en Zuidema 1994). De voorstellen van de laatstgenoemde commissie zijn deels in het geheel niet en deels met veel aanpassingen overgenomen door de instantie die sinds 1980 de spelling voor het Nederlandse taalgebied beheert, de Nederlandse Taalunie (zie *Spellingbesluit 1994* en Van den Toorn 1996, die onder andere rapporteert over de werkzaamheden van de Taaladviescommissie die het laatste stadium van de spellingwijziging van 1994 heeft begeleid). Daniëls en Van de Laar (1996) is een met fantasievolle stukjes versierde rapportage van de gang van zaken bij de laatste spellingwijziging. Klein (1996) en Van de Laar (1998) leveren kritiek op de spellingwijziging van 1994. Wetenschappelijk onderzoek van voorgestelde of doorgevoerde spellingwijzigingen ontbreekt vrijwel geheel (uitzonderingen zijn Van Heuvens studie naar het weglaten van deeltkens (1994) en het onderzoek naar de schrijfwijze van tussenklanken van Schreuder e.a. (1998)).

Onderzoek op het terrein van de orthografie is er op verschillende terreinen. Over soorten schriftsystemen en de ontwikkeling van het alfabetische schrift:

Engelhart en Klein (1988) en Verouden (1996). Typologische indelingen van alfabetische schriftsystemen zijn te vinden in Haas (1976), Sampson (1985) en de encyclopedieën van Asher en Simpson (1994) en Daniels en Bright (1996). De geschiedenis van de spelling wordt op een zeer gekleurde manier geschetst door Molewijk (1992), die dan ook als onbetrouwbare bron bekendstaat, zie de besprekingen van Verhoeven (1994) en Damsteegt (1994). Raadpleeg liever Van der Wal (1992), ook al is het wat omslachtig om de spellinggeschiedenis te destilleren uit het algemene overzicht van de geschiedenis van het Nederlands. De recentere geschiedenis is te vinden in Geerts e.a. (1977) en Neijt en Nunn (1997). De geschiedenis van de komma is beschreven in Daniëls (1994). Proefschriften op het terrein van de geschiedenis zijn Dibbets (1968), die verslag doet van de zestiende-eeuwse *Nederduitse orthographie* van Pontus de Heuijter, Gledhill (1973), die de geschiedenis van de spelling van medeklinkers in kaart brengt, en Feitsma (1974), die onder andere over de Friese spellinggeschiedenis rapporteert.

In het voetspoor van Van de Velde (1956) is een aantal dissertaties verschenen over de spelling van werkwoordsvormen: Van Heuven (1978), Assink (1983) en Zuidema (1988). De laatste twee behandelen de problematiek van het onderwijs en de verwerving van de spelling, een onderwerp dat ook aan de orde komt in Hendrix (1987), Van Rijnsoever (1988), Reitsma en Verhoeven (1990) en Luijn-Hindriks (1992). Een voorstel voor een taalkundige analyse van spellingfouten presenteert Kleijnen (1992); in haar proefschrift rapporteert Kleijnen (1997) over onderzoek naar mogelijke verschillen in de manier van lezen en spellen bij goede en zwakke lezers en spellers. Bosman (1994) presenteert onderzoek waaruit blijkt dat er slechts een enkele manier van spellen en lezen is. Over lees- en schrijfstoornissen is geschreven door onder andere Dumont (1990), Van Bon (1993), Ruijsenaars en Kleijnen (1995) en Reitsma en Verhoeven (1998). Verhoeven (1985b) analyseert het spellingvraagstuk vanuit de gebruiker en Henne-man (1994) beschrijft de problemen van gevorderde spellers. Over het systeem van de spelling en het verband met de fonologische en morfologische structuur van het Nederlands is geschreven door Nunn (1998), waarin ook eerder werk op dat terrein is verwerkt.

5. Bibliografische hulpmiddelen

Voor de periode 1970-1979 kan als bibliografisch hulpmiddel Bakker (1979) gebruikt worden. Een bibliografie van Engelse spellinggeschriften tot 1800 is Alston (1967).

6. Institutionele inbedding

Onderzoek naar de spelling van het Nederlands vindt plaats aan de *Vrije Universiteit van Amsterdam* (taalkundig en pedagogisch onderzoek, afdeling Taalkunde en Faculteit der Psychologie en Pedagogiek; G.E. Booij en P. Reitsma), de *Universitaire Instelling Antwerpen* en de *Universiteit Antwerpen* (evaluatie van de huidige spelling en onderzoek naar de oorzaak van spellingfouten, Departement Germaanse Taal- en Letterkunde, Departement Didactiek en Critiek, en Interfacultair Centrum voor Toegepaste Linguïstiek; G. De Schutter, F. Daems, S. Frisson en D. Sandra), de *Universiteit Leiden* (onderzoek naar leesbaarheid, afdeling Fonetiek en afdeling Psycholinguïstiek; V. van Heuven en G. Kempen), de *Katholieke Universiteit Nijmegen* (geschiedenis, spellingnormen, theoretische achtergronden, het leerproces en het gedrag van de volwassen gebruiker, afdeling Nederlands, afdeling Orthopedagogiek en Interfacultaire Werkgroep Taal en Spraak; G. Dibbets, M. Klein, A. Neijt, L. Verhoeven en R. Schreuder) en de *Universiteit Utrecht* (afdeling Onderwijskunde, E.M.H. Assink).

7. Leemten

Er zijn verschillende leemten op het gebied van de orthografie. Zoals hierboven vermeld, ontbreken een gedegen onderbouwing van het huidige spellingsysteem, als opvolger van het *Ontwerp der spelling* (Te Winkel 1863), en een afzonderlijke alomvattende geschiedschrijving van de Nederlandse spelling. Vanaf 1550 is er over de spelling van het Nederlands geschreven; met name Sewel 1708, Moonen 1706, Ten Kate 1723, Huijdecoper 1730 en Weiland 1803 (zie *Bibliografieën* 1977) verdienen een heruitgave. Er is nauwelijks vergelijkend onderzoek van spellingvarianten (oude tegenover nieuwe spelling, een systeem met een enkele toegelaten vorm tegenover een systeem met voorkeurspelling en toegelaten vormen, bestaande spelling tegenover door spellingcommissies en VWS voorgestelde wijzigingen). Vanuit internationaal perspectief is het opmerkelijk dat er geen verzamelwerk is met beschrijvingen van de orthografieën van de afzonderlijke talen; Coulmas (1996) en Daniels en Bright (1996) leveren slechts oppervlakkige informatie van enkele bladzijden per taal.

BIBLIOGRAFIE

- Alston, R.C. (1967): *Spelling books*. Volume IV van *A bibliography of the English language from the invention of printing to the year 1800*. Bradford, 1967.
- Asher, R.E. en J.M.Y. Simpson (1994): *The encyclopedia of language and linguistics*. Volume 9. Oxford/New York/Seoul/Tokyo, 1994.
- Assink, E.M.H. (1983): *Leerprocessen bij het spellen: aanzet voor de verbetering van de werkwoordsdidactiek*. Utrecht, 1983.

- Assink, E.M.H. en G. Verhoeven (red.) (1985): *Visies op spelling*. Groningen, 1985.
- Bakker, M.A. de, met medewerking van G.E. Booij (1979): *Spelling en spellinghervorming sinds 1970*. (Nummer 2 van: G.E. Booij, R. Grootendorst en W.K.B. Koning (red.): *Bibliografie van de taalwetenschap*.) Amsterdam, 1979.
- Bennis, H., A. Neijt en A. van Santen (red.) (1991): *De groene spelling*. Amsterdam, 1985.
- Berits, J., B. Slooten en H. van der Weijden (1995): *Goet gespelt*. Assendelft, 1995.
- Bibliografieën* (1977): J. Knol en M. Maas (1977): *Bibliografie van de geschriften op het gebied van de Nederlandse taalkunde uit de periode 1550 tot 1690*, *Bibliografie van Nederlandse geschriften op taalkundig gebied uit de periode 1691-1804* en *Bibliografie van Nederlandse geschriften op taalkundig gebied uit de negentiende eeuw*. Ongepubliceerde ZWO-verslagen. Amsterdam, 1977.
- Bon, W.H.J. van (1993): *Spellingproblemen. Theorie en praktijk*. Rotterdam, 1993.
- Booij, G.E., C. Hamans, G. Verhoeven, F. Balk en C.H. van Minnen (1979): *Spelling*. (Spektator Cahiers 2). Groningen, 1979.
- Bosman, A.M.T. (1994): *Reading and spelling in children and adults: Evidence for a single-route model*. Amsterdam, 1994.
- Cohen, A. en A. Kraak (1972): *Spellen is spellen is spellen. Een verkenning van de spellingproblematiek*. Den Haag, 1972.
- Coulmas, F. (1996): *The Blackwell encyclopedia of writing systems*. Oxford, 1996.
- Damsteegt, B.C. (1994): Spellingverandering van zin naar onzin. In: *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde* 110 (1994), nummer 2, blz. 167-168.
- Daniels, P.T. en W. Bright (1996): *The world's writing systems*. New York/Oxford, 1996.
- Daniëls, W. (1994): *De geschiedenis van de komma*. Den Haag, 1994.
- Daniëls, W. en F. van de Laar (1996): *Spellingschaos. Een buitenparlementair onderzoek naar de nieuwe spelling*. Utrecht, 1996.
- Dibbets, G.R.W. (1968): *Nederduitse orthographie van Pontus de Heuiter (1581). Een inleiding*. Assen, 1968.
- Dumont, J.J. (1990): *Dyslexie. Theorie, diagnostiek, behandeling*. Rotterdam, 1990.
- Eindvoorstellen* (1969): *Eindvoorstellen van de Nederlands-Belgische commissie voor de spelling van de bastaardwoorden*. 's-Gravenhage/Brussel, 1969.
- Engelhart, B. en J.W. Klein (1988): *50 eeuwen schrift. Een inleiding tot de geschiedenis van het schrift*. Amsterdam, 1988.
- Feitsma, A. (1974): *De autografemen in het werk van Gijsbert Japicx: een verkennend grafematisch onderzoek naar de taal van Gijsbert Japicx en een bijdrage tot de Friese spellinggeschiedenis*. Leeuwarden, 1974.
- Feitsma, A. (ed.) (1978): *Achtergronden van spelling*. Lezingen gehouden op het symposium van 24 april 1976 te Leeuwarden/Ljouwert, georganiseerd door de Ynteruniversitaire Stúdzjerie Frysk. Amsterdam, z.j.
- Geerts, G., J. van den Broeck en A. Verdoodt (1977): Successes and failures in Dutch spelling reform. In: J.A. Fishman (ed.): *Advances in the creation and revision of writing systems*. Den Haag/Parijs, 1977, blz. 179-245.
- Gledhill, J.M. (1973): *The development of Dutch consonantal spelling*. Ongepubliceerd, 1973.
- Haas, W. (1976): Writing: The basic options. In: W. Haas (ed.): *Writing without letters*. Manchester, 1976, blz. 1-28.
- Hendrix, E.W. (1987): *Leerstof voor spelling: hulpmiddel of kwelling? Een analyse van de spellingleerstof in tien methoden voor het basisonderwijs en van een centrale toets*. Leiden, 1987.
- Henneman, K. (1994): *Problemen van gevorderde spellers. Signalering, diagnostiek en begeleiding*. Bussum, 1994.

- Heuven, V.J.J.P. van (1978): *Spelling en lezen. Hoe tragisch zijn de werkwoordsvormen?* Assen/Amsterdam, 1978.
- Heuven, V.J. van (1994): Helpt het trema? In: A. Neijt, I. Roggema en J. Zuidema: *De Spellingcommissie aan het woord*. 's-Gravenhage, 1994.
- Heyne, G. en M. Hofmans (1988): *Speling in de spelling. Rapportage van het publieksonderzoek en het professionelenonderzoek 'Spellingvoorkeuren van Nederlanders en Vlamingen'*. (Onderzoek in opdracht van de Nederlandse Taalunie). Tilburg, 1988.
- Horst, P.J. van der (1997): *Alles over leestekens: praktische handleiding voor het gebruik van leestekens en andere tekens*. Herziene versie van *Leestekenvijzer*, 1990. Den Haag, 1997.
- Kleijnen, M.H.L. (1997): *Strategieën van zwakke lezers en spellers in het voortgezet onderwijs*. Lisse, 1997.
- Kleijnen, R. (1992): *Hardnekkige spellingfouten. Een taalkundige analyse*. Amsterdam/Lisse, 1992.
- Klein, M. (1996): *Kleintje nieuwe spelling. Een kritische oefening in de veranderende spelling*. Groningen, 1995¹, 1996².
- Klein, M. en M. Visscher (1996): *Handboek verzorgd Nederlands: spellingregels, schrijfadviezen*. Groningen, 1992¹, 1996².
- Knol, J. en M. Maas (1977): zie Bibliografieën, 1977.
- Kruijssen, A. (1990): *Leestekens: de juiste toepassing van alle in het Nederlands gebruikte leestekens en accenten*. Groningen, 1990.
- Luijn-Hindriks, T. (1992): *Spelling, spraak en fonemische analyse: klankfouten van brugklasleerlingen*. Utrecht, 1992.
- Molewijk, G.C. (1992): *Spellingverandering van zin naar onzin (1200-heden)*. Den Haag, 1992.
- Neijt, A. (1991): *Universele fonologie. Een inleiding in de klankleer*. Dordrecht, 1991.
- Neijt, A. en A. Nunn (1997): The recent history of Dutch orthography. Problems solved and created. In: *Leuvense bijdragen* 86 (1997), blz. 1-26.
- Neijt, A., I. Roggema en J. Zuidema (red.) (1994): *De Spellingcommissie aan het woord*. Den Haag, 1994.
- Nieuwe spellinggids* (1997): A. Neijt en R. Reinsma (red.) (1997): *De nieuwe spellinggids van de Nederlandse taal*. Utrecht, 1995¹, 1997³.
- Nunn, A.M. (1998): *Dutch orthography. A systematic investigation of the spelling of Dutch words*. Den Haag, 1998.
- Rapport* (1967): *Rapport van de Nederlands-Belgische commissie voor de spelling van de bastaardwoorden*. 's-Gravenhage, 1967.
- Rapport* (1988): *Rapport van de Werkgroep ad hoc Spelling*. (Voorzeten 20, Nederlandse Taalunie). 's-Gravenhage, 1988.
- Rapport* (1994): *Spellingrapport 1994. Spellingdossier, deel I*. (Voorzeten 44, Nederlandse Taalunie). 's-Gravenhage, 1994.
- Reitsma, P. en L. Verhoeven (eds.) (1990): *Acquisition of reading in Dutch*. Dordrecht, 1990.
- Reitsma, P. en L. Verhoeven (1998): *Problems and interventions in literacy development*. Dordrecht, 1998.
- Renkema, J. (1996): *Schrijfwijzer*. 's-Gravenhage, 1979, geheel herziene editie 1995, 1996².
- Rijnsouwer, R.J. van (1988): *Spelling en leren lezen: schijnbewegingen van orthografische effecten in de ontwikkeling van de leesvaardigheid*. Enschede, 1988.
- Ruijsenaars A.J.J.M. en R. Kleijnen (red.) (1995): *Dyslexie: lees- en spellingproblemen: diagnostiek en interventie*. Leuven, 1995.
- Sampson, G. (1985): *Writing systems: A linguistic introduction*. London, 1985.

- Schreuder, R., A. Neijt, R. van der Weide en R.H. Baayen (1998): Regular plurals in Dutch compounds: Linking graphemes or morphemes? In: *Language and cognitive processes* 13 (1998), nr. 5, blz. 551-573.
- Schryver, J. De (1996): *Handboek spelling*. Leuven, 1996.
- Schutter, G. De (1996): Groen is soms onrijp – de nieuwe woordenlijst. In: *Tekst[blad]* 1 (1996), blz. 15-19.
- Smedts, W. en W. Van Belle (1997): *Taalboek Nederlands*. Kapellen, 1993¹, 1997⁴.
- Smeyers, J., K. Spillebeen en P. Cockx (1996): *Ik schrijf zonder fouten*. Leuven, 1997³.
- Spellingbesluit* (1994): *Spellingdossier, deel II*. (Voorzeten 44 Nederlandse Taalunie). 's-Gravenhage, 1994.
- Spellingwijzer* (1998): J. Renkema e.a. (red.) (1998): *Spellingwijzer Onze Taal*. Amsterdam/Antwerpen/Groningen, 1998.
- Toorn, M.C. van den (1996): Een nieuwe spelling en een nieuwe woordenlijst. In: *Jaarboek INL* (1996), blz. 58-70.
- Velde, I. van der (1956): *De tragedie der werkwoordsvormen*. Groningen/Djakarta, 1956.
- Verhoeven, G. (1985a): Spellinghervorming? Overzicht en evaluatie van de argumenten voor en tegen een spellinghervorming. In: E. Assink en G. Verhoeven, 1985, blz. 194-206.
- Verhoeven, G. (1985b): *De strategieën van de speller. Een analyse van het spellingvraagstuk*. Groningen, 1985.
- Verhoeven, G. (1994): Een schotschrift op niveau: Molewijks strijd tegen windmolens. In: *De nieuwe taalgids* 87 (1994), blz. 107-119.
- Vermeer, P.S. en H. Coenders (1996): De onbruikbaarheid van het nieuwe Groene Boekje. In: *Onze Taal* 4 (1996), blz. 82-85.
- Verouden, F. (1996): *Het alfabet van A tot Z*. (Prisma-taal). Utrecht, 1996.
- Vries, M. de en L.A. te Winkel (1866): *Woordenlijst voor de spelling der Nederlandse taal, met aanwijzing van de geslachten der naamwoorden en de vervoeging der werkwoorden*. 's-Gravenhage/Leiden/Arnhem, 1866.
- Wal, M. van der (1992): *Geschiedenis van het Nederlands*. (Aula Taalkunde). Utrecht, 1992.
- Winkel, L.A. te (1863): *Ontwerp der spelling*. Leiden, 1863.
- Winkel, L.A. te (1865): *De grondbeginselen der Nederlandsche spelling, Regeling der spelling voor het Woordenboek der Nederlandsche Taal*. Leiden, 1865.
- Woordenlijst* (1866): M. de Vries en L.A. te Winkel: *Woordenlijst voor de spelling der Nederlandse taal, met aanwijzing van de geslachten der naamwoorden en de vervoeging der werkwoorden*. 's-Gravenhage/Leiden/Arnhem, 1866.
- Woordenlijst* (1954): *Woordenlijst van de Nederlandse taal. Samengesteld in opdracht van de Nederlandse en de Belgische regering*. 's-Gravenhage, 1954.
- Woordenlijst* (1995): *Woordenlijst Nederlandse taal, samengesteld door het Instituut voor Nederlandse Lexicologie in opdracht van de Nederlandse Taalunie*. Den Haag/Antwerpen, 1995.
- Zuidema, J.J. (1988): *Efficiënt spellingonderwijs: Een leer- en expertmodel voor het spellen*. Leuven/Amersfoort, 1988.